DAGSINS MEINING

Vegamót á Atlantsmóti

Mitt í øllum valmeldrinum melur borurin hjá Sovereign Explorer við fullari ferð longur og longur niður í føroysku undirgrundina. Føroyingar standa spentir og spyrjandi, nú tvey týðandi úrslit skjótt verða avdúkað, tvey úrslit, sum kunnu fáa avgerandi týdning fyri framtíðina hjá okkum øllum.

Hóast hesi kanska einki beinleiðis hava við hvørt annað at gera, so hava tey tað kortini óbeinleiðis. Tí eitt oljufund við Føroyar kann fáa stóra ávirkan á framtíðina hjá hesi tjóð. Og verður olja funnin nú, so er givið, at hon fer at verða ein týðandi partur av orðaskiftinum undan komandi løgtingsvali. Men neyvan fæst nakað at vita um úrslitið av leitingini fyrr enn í næstu viku og tvs. eftir fólkatingsvalið. Tí vil fólkatingsvalið neyvan fara at snúgva seg um oljuna.

Mong spyrja, hvussu gongst við boringini. Tey eins og fjølmiðlarnir hava mestsum bara gitingar og óváttaðar keldur at ganga eftir. Tó so - nógvar av hesum keldum megu roknast sum rættiliga neyvar. “Okkurt áhugavert” er í undirgrundini, har Amerada Hess borar, er tað, sum blaðið hevur kunnað fingið burtur úr. Tosað verður um gass, møguliga olju eisini, men spurningurin er, um talan kann blíva um lønandi fund. Haraftrat hevur boringin nú fingið eina aðra dimensión. Mett verður at Hess hevur valt at forlongja boringina fyri at fáa nýggja vitan, ið skal koma teimum til góðar, tá farið verður at bora eftir tí sama strukturinum hinumegin markið næsta ár. Vit hava tí her eina sera áhugaverda støðu, har tað kanska longu eru ítøkilig prógv um, at Partnership samtakið, ið 2000 føroyskir partaeigarar eru við í, kann hava fatur í einum “felti”, sum liggur báðumegin markið.

Hetta er ein spennandi tíð fyri øll oljufeløgini, sum eru við í leitingini í hesum partinum av heiminum og ikki minst fyri tey samfeløgini, sum fáa og kunnu fáa ógóðan av møguligum fundum. Eitt fund á føroyskum øki og eitt ella fleiri aftrat á breskari síðu fara at merkja eina heilt nýggja avbjóðing fyri okkum og grannar okkara. Tey kunnu vera byrjanin til eina menning, sum uppá longri sikt kann koma at hava við sær stórar broytingar við sær her hjá okkum.

Um tvær vikur verður stór ráðstevna í Norðurlandahúsinum um tær fyrstu boringarnar við Føroyar og um møguligar avleiðingar av eini oljuvinnu. Uttan mun til um olja verður funnin nú ella ikki, so hevur ein slík ráðstevna stóran týdning, tí hon loysir upp fyri ivamálum, hon fær fólk at seta teir røttu spurningarnar og hon fær fólk í hesi nýggju vinnu at koma á tal hvør við annan. Eitt fund áðrenn ráðstevnuna vil sjálvandi seta gongd á orðaskiftið um spurningar so sum, um oljan skal í land í Føroyum, hvussu vit kunnu geva fólki tak yvir høvdið osfr. Tað fer so eisini at seta sín dám á eitt komandi løgtingsval. Í øllum hesum er umráðandi at halda høvdið kalt og hvørki undirmeta ella yvirmeta støðuna, hvør hon enn verður.

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Ringt er at hava yvirblikk við 18 nevndum!

Heri Simonsen
proletarur við nøkrum hjáputrum!

Tað er ótrúligt at ein neyðars postmaður og free-lance blaðmaður kann øsa ÍSF-forsetan so nógv.

Men tá ein situr í 18 nevndum og álitissessum, og er nógv uttanlands, er uttan iva torført at skilja vanligar føroyskar proletarar, sovorðnar sum neyðars meg. Helst man tað vera skemtið í B36-veitsluni, og baksíðugreinin um vespurnar, sum fær Heðin at "stinga" meg. Hevði tó ynskt at blivið "stungin" við meira broddi!

Eingin á "Fregnum" er "ímóti føroyskari olympiskari viðurkenning!". Vit eru bæði persónliga, ítróttarliga og politiskt fyri føroyskari olympiskari viðurkenning, meðan onnur eru bara persónliga og ítróttarliga fyri olympiskari viðurkenning. At hesi fólk ikki hava eina politiska stevnu, ið vinnur Føroyum altjóða viðurkenning í mongum alheims felagsskapum, tað verður teirra trupuleiki eina og aleina. Vit endaðu annars næstseinast við orðunum: "Vit ynska privatmanninum og ÍSF-forsetanum, Heðini Mortensen hjartaliga góða eydnu við at vinna Føroyum olympiska viðurkenning!" Men tá ein fjøltáttaður nevndarlimur er so út"lúgv"aður sum Heðin, gevst ikki altíð tíð at lesa alt. Nevndi onkur klongð At Heðin tekur vendingina um "Hon er omma mín!" í fullum álvara, ger tað bara enn meira stuttligt fyri okkara viðkomandi.

Tó fegnast vit mest um orðini hjá Heðini: "Tað hevði sjálvandi verið léttari at vunnið ÍSF olympiska viðurkenning, um Føroyar høvdu fullveldi!" Tað eru also løtur har Heðin hevði ynskt....

Annars gav eg Heðini rætt ríkisrættarliga um Amer. Samoa, Guam og Karibisku oyggjarnar, jú tær hava ein paralell við núverandi ríkisrættarligu støðu Føroya. Men hesar oyggjar hava fingið viðurkenning frá teimum oceanisku og pan-amerikansku I.O.C.-limunum. Men Taiwan, Cook Islands, Hong Kong og Palestina er also framvegis ikki sambærilig. ÍSF hevur fingið játtað stuðul frá 8 evropeiskum I.O.C.-limum (Norður- og baltalond!), men enn eru 38 eftir. Vit ynska Heðini hjartaliga góða eydnu at yvirtala hesar 38 I.O.C.-limirnar. Men um Spania, Frakland og Stórabretland nokta ÍSF olympiskari viðurkenning, so er orsøkin ríkisrættarlig, um vit vilja tað ella ikki!

Skuldi annars undirhalda í eini jólaveitslu har Heðin verður hjástaddur.

Frægast man vera at avlýsa, tí Heðin skilur hvørki mín humor, tíansheldur tað eg skrivi!

Javnaðarflokkurin hálaði krígspensjónina ígjøgnum

Jákup Lindenskov

Í longdini loysir tað seg illa at fara so lætt um sannleikan, Óli Breckmann!

Í framløgusendingini í Útvarpinum sunnukvøldið førdi Óli Breckmann fram millum mál, hann hevði framt sum fólkatingsmaður, krígspensjón til føroyskar fiskimenn.

Skal rætt vera rætt, krevur hetta eina viðmerking, tí Óli Breckmann er ikki sannur í hesum máli.

Óli Breckmann slepti hesum máli púrasta, tá hann hevði fingið bræv frá Esther Winter Andersen, táverandi sosialministara (V). Tað var aftan á, at vit høvdu havt ein fund við socialministaran, 10. apríl 1991. Tað frættist einki aftur frá hesum fundi. Men so sigur hon frá í brævi til Óla Breckmann. dagfest 23. juli 1991 m. a.:

"De færøske fiskere kan ikke generelt henføres under loven. Det ville være i strid med loven. Hvis det skal ændres, er det nødvendigt med lovændring.

Jeg synes ikke, at der er fremkommet noget nyt, der giver grundlag for en sådan ændring, og jeg ville også finde det meget uheldigt med en lovændring, der på dette sene tidspunkt henførte en ny persongruppe under loven. Det håber jeg, du har forståelse for."

Eg frætti einki um boðini, Óli hevði fingið, men tá eg so fekk frænir av, at einki meira fór at vera gjørt við málið, hvørki av stjórnini ella Óla Breckmann. setti eg meg beinleiðis í samband við samstarvsmenn mínar í Javnaðarflokkinum á Fólkatingi.

Eg fekk undirtøku frá flokssnevndini um krígspensjón fyri føroyskar fiskimenn, Tað varð sett á listan hjá Socialdemokratunum fyri at ganga inn fyri fíggjarlóg Fólkatingsins 1992.

Í skjalinum um "Aftale om finansloven for 1992 mellem Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Centrum Demokraterne, Det Radikale Vestre og Kristeligt Folkeparti, er der indgået aftale om finansloven for 1992 - 9. punkt í avtaluni: Socialministeriet - stendur m.a.:

"Tilskudsordningen vedrørende erstatning til besættelsestidens ofre udstrækkes til også at gælde for færøske søfolk." - og eftir hetta varð ríkisstjórnin noydd at seta fram lógaruppskot í tinginum.

Tað er ikki tí, at Óli Breckmann. er tornæmur, at hann ferð eftir ferð kemur við ósonnu framførsluni um Krígspensjónina.

Eingin krígspensjón varð fyri føroyskar fiskimenn, varð málið ikki hálað ígjøgnum av Javnaðarflokkinum á Fólkatingi. Tá føroyski javnaðarmaðurin á Fólkatingi tók málið uppaftur, aftan á at borgarliga stjórnin hevði lagt málið til viks. Málið varð síðan samtykt av samdum Fólkatingi, flokkarnir høvdu gjørt semju um málið..

Eg skilji ikki framferð Óla Breckmans - at fara so lætt um sannleikan. Við hesi framferð verður tú bart út sagt brendur upp innanifrá.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri:
Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo
Tíðindaleiðari:
Jústinus Eidesgaard justinus@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad finnbjorg@sosialurin.fo
Anja Weihe anja@sosialurin.fo
Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Turið Kjølbro turid@sosialurin.fo
Stefan í Skorini stefan@sosialurin.fo
Heri á Rógvi heri@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1
700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.

VIÐMERKINGAR

Hvussu sonn eru tíðindi frá vígvøllunum?

Frits Johannesen

Tá ið tíðindi berast frá vígvøllunum, kann verða spurt: Hvussu stórur partur av hesum eru sonn tíðindi, og hvussu stórur partur er lygn?

Vit kunnu leita aftur til innrásina t. d. á Grenada 1983, hvar bert 110.000 fólk búgva. Ronald Reagan skuldi finna sær eina ímynd av sær sjálvum og Amerika. Tann amerikanska sálin bar vond sár eftir Vietnamkríggið, og nú skuldi risaveldið hava ta amerikansku sálina í aftur kroppin, og tey skuldu vera eitt. Ein sál - eitt likam Nú skuldi tann skurssjónin, sum heimurin hevði av risaveldinum, broytast

Reagan visti hvat hann gjørdi. Hann legði doyðin á: Vís miðlafólki durafjórðingin, meðan innrásin er so leingi sum til ber!

Hetta eydnaðist. Eingi óheft tíðindi og ongar myndir eru frá krígnum tríggjar teir fyrstu dagarnar. Bert tað, sum herurin vildi hava í ljósmála var loyvt. Hetta sást og hoyrdist.

Vit hoyra dag og dagliga, hvussu tann breski og amerikanski herurin bumbar í Afghanistan. Eisini hoyra vit um bumbur, sum fara av haga og raka óskildug fólk, hús, almennar bygningar sjúkrahús við meira o. s. fr.

Frá Grenada kundi staðfestast aftan á kríggið, at eitt sjúkrahús við sálarligum veikum fólki varð bumbað í sor og 30 fólk doyðu. Ikki ein mynd finst frá hesum tilburi. Ongar myndir vórðu avmyndaðar, tá ið amerikanskir soldatar mistu lívið og vóru særdir í "friendly fire"- í einum " mammukríggj ", sum onkur málbar seg. Eg meini so við, at átti tú ein í familjuni her, sum var við í hesi herferð, so vildi tú havt at vita, at tíðindini, sum komu tær fyri oyrað, vóru sonn. Men mangan kemur hetta ikki fram fyrr en leikur er liðugur. Frá søguni kenna vit hetta eiisni t. d. frá Krimkrígnum, har bretar ansaðu væl eftir, at tíðindini um ræðuleikaranar ikki bórust víða um.

Josef Metcalf, varaadmiralur segði eftir hesa herferð: Søgan fer at siga okkum, at Grenada var eitt pinkukríggj, men tá ið tað kemur til tíðindaflutningin - var hetta eitt kríggj, sum kundi bera heitið: Eitt mammukríggj. Eitt kríggj, sum vit kunnu siga fór lætt um sannleikan.

Tá ið so miðlafólk komu til oynna, var hetta sum at fara á eina útferð. Ikki vóru tey søkin og gingu at tinnuni, settu ikki hakan í svørðin - loystu og fingu tað í ljósmála, sum fjalt var fyri manna eygum av teimum ræðuleikum, sum her vóru teir dagar, ið kríggið vardi.

Metcalf, varaadmerialur rósti tíðindafólkunum fyri teirra ágrýtni og sjálvstøðuga arbeiðið. Hetta var skammrós. Teimum dámdu at vera her, hugnaðu sær og lítið og einki kom burtur úr teirra yrki, sum fjølmiðlafólk.

Ronald Reagan hevði vunnið á fjølmilatíðindunum. Mammukríggið var eitt heraklapp til hansara. Amerikasnka fólkið kundi aftur sóla sær í tí amerikanska dreyminum. Hann hevði bundið niður sannan tíðindaflutning frá hermótinum, og hava vit sæð t. d. frá Flógvakrígnum, at fólkið heldur vildu síggja tíðindi frá CNN enn frá samvitskufullum tíðindafólki, sum vóru ágangandi, og royndu at koma so tætt at tí, sum fyrifert sum gjørligt. Reagan tók av av fjøllmiðlabulinum, og var hetta til hansara besta. Mong fólk hildu tíðindafólk vera keðilig og áttu ikki at sluppu so tætt at tí amerikonsku krígsmaskinuni. Tað skaðar jú krígsførsluna.

Frá innrásini á Grenada høvdu óheft tíðindafólk tikið seg upp á oynna. Tey vóru tikin, bundin niður og førd aftur til Amerika í hondjørnum. Hetta sá ódámligt út. Hevði tann amerikanski herurin nakað at krógva? Var nú hansara mammuti verumáti bert kávalótir?

Frá hesum degi hevur tann amerikanski herurin flutt tíðindafólkið til hermóti í hópum. Generalarnir trongdu ta fríu "pressuna" upp í ein krók, og fingu tíðindafólk at bera tey tíðindi, sum teir vildu hava. Pentagon fekk tíðindafólk at skriva og tala soleiðis, at tað var Pentagon eftir munninum. Blaðið, Washington Post , sum í fyrstuni stillaði nærgangandi spurningar til krígsførsluna, gav seinri hugsan Reagans størri pláss í blaðnum.

Undir innrásini í Panama 1989 kendu tíðindafólk tort og sviða av framferð amerikumanna av mátanum, ið brúktur varð, fyri at hindra sonnum tíðindaflutningi. Persónliga haldi eg, hetta vera ein framferð, sum undirmetir teg sum eitt sjálvstøðugt, hugsandi menniskja.

Aftur til innrásina í Panama 1989. Geniralurin Manuel Noriega var ein gamal kenningur hjá George Bush tí Eldra. Tá ið george Bush var CIA-"høvdingi" var Noriega honum ein góður viðhaldsmaður. Ikki so sjaldan hittust teir á máli, og so til endans sótu teir báðir sum forsetar í hvør sínum ríki. Noreiga fór at føra sín egna politikk, sum ikki hóvaði George Bush. Nevna kunnu vit, at Noreiga var í so linur, tá ið narkoevni vórðu flutt millum Suður - og Norðuramerika um Panama. Hetta gjørdi eisini, at George Bush Eldri setti knyklar í brýr og gjørdi innrás í Panama 1989.

Innrásin kom at standa í skugganum av tí, ið frættist frá Romania, tá ið uppreisturin var móti Ceausescu. Aftur brúkti USA tað snildisligu bólkaskipanina, hvar hesin tíðindamannahópur fekk ein móðbita av tíðindum av og á frá vígvøllinum. Hesi tíðindi og myndir fóru um tann víða heim, men var hetta t. d. bert glastrimyndir av krígnum- "mammumyndir frá einum mammukríggi." Bert tey tíðindi og myndir skuldu flytast, sum herleiðslan segði gott fyri.

Eini 300 tíðindafólk komu til Panama fyri at siga sína søgu um kríggið, men vóru tey hildin aftur í eini tvey døgn í militerbarrakum, og einans fýra telefonir vóru til taks hjá hesum tíðindafólkum, so tey kundu brúka og ringja heim til sjónvarp, bløð og tíðindastovnar. Teimum varð sítt at koma til hermótið og vendu flestu teirra heimaftur.

Tað vóru mong hør orð, ið fullu um hesa framferðina hjá Pentagon, men hendan prísin vildi herleiðslan gjalda fyri hesa søk. Tíðindi vórðu borin hvønn tann einasta dag um Noreiga og teir rúsandi løgirnar av narkotika, hann sendi víðari til Amerika. Hetta var satt, men tá ið Noreiga ikki vildi føra politikkin, sum amerikumenn vildu, helt Pentagon hann ikki vera nóg góðan, at stýra hesum landi. Hermálsliga hevði Panamaveitin sera stóran týdning, tí skuldi eingin gera tað vatn skitið fyri amerikumenn, sum teir vildu hava reint .

Tey almennu tølini yvir tey, sum lótu lív í krígnum vóru 516, men The Independent Commision of Inquiry við fyrrverandi løgmálaráð-harranum, Ramsey Clark á odda segði at talið av teimum, sum lótu lív lá millum 4000 - 5000 fólk og flestu teirra, vóru úr fátækra býarpartinum El Chorillu. Hesi fólk vóru ímóti tí korruptu stjórnini hjá Noeriega og tí amerikansku innrásini. Mong, sum royndu at koma undan hesi bumbing úr hesum alt oyðandi bálbrandi, vóru skotin av amerikanskum soldatum, sum høvdu vápn, sum vórðu nýtt fyri fyrstu ferð í bardaga.

Tað ljóðar, sum um tað er lygn, men amerikasnkir soldatar brendu lík og gróvu fólk í hópgrøvir, sum ikki vóru navnfunnin og eyðmerkt, tóku ræði á sjúkrahúsum, kirkjugørðum og burturgoymdu (oyddu) skjalasavnini.

Tann skerdi tíðindatænastan var ikki før fyri at flyta sonn, nágreinlig tíðindi frá hesum sorgarleiki, sum fór fram í býnum Panama. Teir stovnar í Panama, sum royndu at siga frá gongdini í krígnum, vórðu oyðilagdir. Radio National varð bumbað av einum amerikanskum helikoptara. Avísin La Republica varð álopin og tikin av amerikanskum soldatum. Stjórin á hesi avís varð hildin aftur í einar seks vikur uttan lóg og dóm. Tvær aðrar avísur vórðu stongdar, og 150 blaðfólk fingu durafjórðingin.

Landið, sum rópar upp um demokrati og stendur sum varðhundur fyri tann fría heimin, setti tíðindatænastuna fleiri týggjunda ár aftur í tíðina.

Myndir frá køkinum hjá Noreiga fóru um allan knøttin, har ein spann full av blóði og hvítt pulvur stóð skart á sjónvarpsskíggjanum frá køkinum hjá Noreiga. Hetta skuldi vísa, at Noreiga var narkomanur og dyrkaði woodoo. Barnapornugrafi og mynd av Hitler varð eisini funnið í heimi hansara.

Blóðið var djórablóð, og pulvurið var mjøl, sum skuldi brúkast í einum panamanskum verði. Barnapornubløðini vóru tann spanska útgávan av Playboy, og myndin av Hitler var ein Time-life frásøgn frá seinra heimsbardaga. Woodoo-lutirnir vóru harmleysir indianskir træskurðir.

Lygnin fer um allar geilar, áðrenn sannleikin hevur fingið klossur upp á beinini. Hesar myndir fóru í næstan hvønn krók í heiminum, og tá ið sannleikin um myndirnar var staðfestur, var ov seint.

Aftur til upproysturin í Romania, sum varð eygleiddur av tíðinda-stovnum tíðliga og seint. Tíðindi, sum bórust um hvussu mong, ið lótu lív, var týggju ferðir størri enn í veruleikanum, meðan talið í Panama var týggju ferðir minni. Hetta varð gjørt við tí eina fyri eyga, at sannleikin skuldi dyljast og herferð amerikumanna skuldi vera rættvís, so fólk fingu ta fatan, at herurin vísti rættan og sømuligan atburð.

Eftir henda leik, siga tíðindafólk, at tey rodna við, tá ið tey síggja og hoyra tíðindi borin frá hesum hermótum, hvussu tíðindaflutninginum er fælsaður og lítið sigandi, og hetta fær aldri nakrar avleiðingar.

Fólk hildu, at tíðindi, sum borin vórðu, vóru sonn og álítandi, men var hetta gigl. Hervaldið umskrivaði tíðindini hjá tíðindafólkunum og sum sagt, bert tað, sum tænti herinum skuldi latast tíl bløð, radio og sjónvørp. "Tíðindabólkingin" var so væl eydnað, ja, betur enn væntað, so hetta hugtakið var tað rætta fyri herin og Ronald Reagan

Ramsy Clark, fyrrverandi løgmáláráðharrin kallaði hetta fyri eina: Friðarliga ráðagerð. So kunnu vit spyrja móti hvørjum? Jú ímóti tí fríu, frælsu tíðindatænastuni. Ja, skilji tað, hvør, ið skilja vil!!!!!!!!

Kelda: Roy Krøvel - Ryggsekkjournalister og digitale informasjonskrigere